تحلیل عباس عبدی از گزارش روزنامه «شرق»

گزارش‌های تحقیقی در بهبود فضای کشور اثرگذار است

۱۷ مرداد هر سال فرصتی است برای سخن‌گفتن از حرفه روزنامه‌نگاری، وضعیت و شرایط آن. امسال ۱۷ مرداد با عاشورای حسینی همراه شد و تعطیلات چندروزه در کشور فرصتی را دست نداد تا رسانه‌ها دراین‌باره حرف بزنند. انجمن صنفی روزنامه‌نگاران هم به دلیل همین تقارن مراسمی برگزار نکردند تا با کمی تأخیر مراسمی با حضور فعالان روزنامه‌نگاری برگزار کنند. به این بهانه با عباس عبدی، رئیس هیئت‌مدیره انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران گفت‌وگو کردیم تا هم در جریان برنامه‌های انجمن صنفی در سال جاری قرار بگیریم و هم نگاهی به وضعیت روزنامه‌نگاری در ایران داشته باشیم.

رویکرد انجمن صنفی به مراسم روز خبرنگار امسال چه بود و چه برنامه‌هایی را در نظر گرفته است؟

امسال چون روز خبرنگار هم‌زمان با عاشورا و تعطیلات بود، تصمیم گرفتیم مراسم گرامیداشت را یک هفته با تأخیر برگزار کنیم. به‌این‌ترتیب قصد داریم در مراسم هفته بعد به‌جای اینکه حرف‌های تکراری و کلی بزنیم، روی موضوع و تشویق روزنامه‌نگاری تحقیقی تمرکز کنیم. به این معنی که کوشش کردیم از همکارانی که گزارش‌های تحقیقی خوبی را از ابتدای سال ۱۴۰۰ تا مرداد ۱۴۰۱ در رسانه‌ها منتشر کرده‌اند، تقدیر به عمل بیاوریم که این برنامه با استقبال هم مواجه شده و همکاران زیادی آثارشان را ارسال کرده‌اند. هیئت داوران را هم اعلام کرده‌ایم که چهره‌های شناخته‌شده عرصه روزنامه‌نگاری و گزارش‌نویسی تحقیقی هستند و بعد از بررسی این داوران در هفته آینده مراسم تقدیری از برگزیدگان خواهیم داشت. هدف ما هم از این تقدیر تقویت وجه گزارش‌نویسی تحقیقی در رسانه‌های ایران است. البته ما پیش از این سند ملی رسانه را تهیه و منتشر کردیم که آن هم اقدام مهم دیگری است که تدوینش یک سال به طول انجامید.

مهم‌ترین چالش‌های فضای رسانه‌ای ایران درحال‌حاضر چیست؟

به نظرم مهم‌ترین چالش ایران اساسا «رسانه» است. رویکرد ساختار و دولت به رسانه غلط و شکست‌خورده است. به این دلیل که آنها خیلی بر «جنگ روایت‌ها» تأکید دارند و معتقدند رسانه داخلی باید روایتی تعیین‌شده و مشخص از وضعیت موجود ارائه دهند و با این روایت به جنگ روایت مخالف بروند. من اینجا اصل وجود روایت‌های مختلف یا تقابل آنها را رد نمی‌کنم، اما این روایت‌ها در یک متن از حقیقت رخ می‌دهد. به عبارت دیگر شما باید روایتی واجد حقایق قابل‌توجه و ملموس داشته باشد وگرنه ساختن روایتی خیالی و روی هوا که فایده‌ای ندارد. بنابراین مسئله این است که ساختار رسمی به دنبال تبلیغ روایت خاص و غیرمبتنی بر واقعیت است و از خبرنگار و رسانه هم می‌خواهد آن را به جامعه تزریق کند. این در حالی است که این روایت از طرف مردم پس زده می‌شود، چون واجد حقایق جدی و واقعیت‌های قابل‌اثبات نیست. بنابراین مهم‌ترین چالش‌های رسانه‌ای ما که درواقع مهم‌ترین چالش است، این است که رسانه‌ها تبدیل به ابزاری برای جنگ روایت‌ها شده‌اند. برای همین ما رسانه رسمی نداریم؛ چراکه در این جنگ خیالی دن‌کیشوت‌وار آمده و بی‌اعتبار شده است. با بی‌اعتبارشدن رسانه رسمی جای آن را فضای مجازی گرفته که به دلیل پرداخت اغلب غیرحرفه‌ای و رسمی‌نبودن، عوارض خاص خودش را دارد. به‌این‌ترتیب روزنامه‌نگاری به صفت یک حرفه مهم هم در این فضا به حاشیه رانده می‌شود؛ چراکه در جنگ روایت‌ها روزنامه‌نگار کاره‌ای نیست. درواقع روزنامه‌نگار باید بتواند جنگ روایت‌ها را در قالب بیان حقیقت و واقعیت مدیریت کند، وگرنه اگر بخواهد از خودش حرف بزند که چندان فایده‌ای ندارد. این مهم‌ترین چالش فضای رسانه‌ای ایران است که موجب تضعیف شدید ساختار رسانه‌ای رسمی هم شده است. ضعف مهم دولت ایران نیز نداشتن ساختار رسانه‌ای مؤثر و مفید است.

وضعیت فعلی روزنامه‌نگاری در ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ چه از بعد مسائل صنفی چه از نظر فضای باز برای کار رسانه‌ها؟

به دلیل ضعف اقتصادی شدیدی که رسانه‌ها با آن مواجه شدند و دلایلش را در سؤال قبل گفتم، رسانه‌های رسمی ایران ضعیف هستند، قادر به تأمین نیازهای جامعه نیستند، درآمد کافی ندارند و بنابراین بنیه روزنامه‌نگاری حرفه‌ای هم در کشور ضعیف شده است. چه بسیار نیروهایی که این حرفه را ترک کرده‌اند و برخی دیگر هم با ترس و لرز به دلیل فقدان امنیت شغلی چه از سوی کارفرما به دلیل ناتوانی در اداره اقتصادی رسانه و چه از سوی ساختار از جهت سخت‌گیری‌ها، مشغول به این کار هستند. فکر نمی‌کنم تا زمانی که رویکرد جنگ روایت‌ها در سیستم سیاسی ایران نسبت به رسانه تغییر پیدا کند، رسانه‌ها بتوانند جایگاه مناسب خود را پیدا کنند. اگر این رویکرد حتی اندکی هم تغییر کند، معتقدم رسانه از بنگاه‌هایی است که می‌تواند هم تولیدات خیلی جدی و هم خریدار جدی در بازار داشته باشد و به‌این‌ترتیب می‌توانیم امیدوار باشیم رسانه‌های ایرانی به جایگاه شایسته خودشان بازگردند.

فکر نمی‌کنم تا زمانی که رویکرد جنگ روایت‌ها در سیستم سیاسی ایران نسبت به رسانه تغییر پیدا کند رسانه‌ها بتوانند جایگاه مناسب خود را پیدا کنند. اگر این رویکرد حتی اندکی هم تغییر کند، معتقدم رسانه از بنگاه‌هایی است که می‌تواند هم تولیدات خیلی جدی و هم خریدار جدی در بازار داشته باشد و به‌این‌ترتیب می‌توانیم امیدوار باشیم رسانه‌های ایرانی به جایگاه شایسته خودشان بازگردند

به نظر شما چرا رسانه‌ها در ایران کمتر به سمت‌وسوی کار تحقیقی می‌روند؟ اساسا روزنامه‌نگاری تحقیقی در کجای فضای روزنامه‌نگاری ایران ایستاده است؟

همان‌طور که عرض کردم کار روزنامه‌نگاری تحقیقی زمان‌بر و هزینه‌بر است. کار روزنامه‌نگاری تحقیقی ممکن است یک ماه یا بیشتر وقت ببرد و هزینه آن هم ده‌ها میلیون شود فقط برای تولید یک گزارش. طبیعتا چون روزنامه‌ها در ایران بنیه اقتصادی ندارند، نمی‌توانند روی این موضوع سرمایه‌گذاری کنند. به‌ویژه اینکه در ایران کار روزنامه‌نگاری تحقیقی سخت‌تر است؛ چراکه دسترسی به اطلاعات و منابع مشکل‌تر است. در نتیجه آن‌طور که باید و شاید شاهد شکل‌گرفتن روزنامه‌نگاری تحقیقی در فضای رسانه‌ای ایران نیستیم.

واکنش‌ها به گزارش‌های تحقیقی در فضای سیاسی واجتماعی ایران چگونه است؟ آیا فضای سیاسی و اجتماعی ایران پذیرای کارهای تحقیقی است؟

قطعا گزارش‌های تحقیقی در فضای ایران اثرگذار است. مثلا همین گزارشی که چند هفته پیش در روزنامه «شرق» دیدم که درباره پدیده شاکیان حرفه‌ای در سیرجان منتشر کرده بود، قطعا مؤثر بوده است. شخصا از طریق مدیرمسئول خبرگزاری میزان که وابسته به قوه قضائیه است، این مورد خاص را پیگیری کردم و شنیدم که چنین پدیده‌ای وجود دارد و دستگاه قضائی هم پیگیر ماجراست. اینها حوزه‌هایی است که اتفاقا گزارش تحقیقی اثرگذار است. من اطمینان دارم این گزارش مثل هر گزارش دیگر حتی با کم‌وکاست‌هایی که ممکن است داشته باشد، منجر به اصلاحاتی در امر دادرسی در سیرجان و جاهای دیگر کشور می‌شود؛ چراکه خبرنگاری که به سیرجان می‌رود تا گزارش تهیه کند، هدفش تنها سیرجان نیست بلکه به دنبال طرح مسئله است تا در همه‌جا جلوی این خطا را بگیرد. واقعا جای تأسف است که دستگاه قضائی اجازه دهد عده‌ای شاکی حرفه‌ای شوند و کلا اعتبار امر قضا و عدالت را به مضحکه بگیرند. نباید اجازه داد چنین کارهایی رخ بدهد. اصولا وظیفه روزنامه‌نگاران هم این است که به موارد خاص و جزئی بپردازند. گزارش‌های تحقیقی این حسن را دارند که یک سوژه را انتخاب کنند و خیلی عمیق وارد آن شوند. اما به آن معنی نیست که مشکل جامعه همان یک مورد است. برای نمونه شما فرض کنید گزارشی درباره یک معدن نوشته شود. نوشتن این گزارش به این معنی نیست که فقط همین یک معدن مشخص سوژه این گزارش است. همه معادن می‌توانند چنین مشکلی را داشته باشند. ولی اهمیت گزارش تحقیقی در این است که همان سوژه خاص را موشکافی و ریشه‌یابی می‌کند. به نظرم همین گزارش سیرجان روزنامه «شرق» نمونه خوبی است که نشان می‌دهد دستگاه قضائی که باید ضامن تحقق عدالت باشد، چگونه در این مورد خاص می‌تواند مورد سوءاستفاده قرار گیرد.

وظایف دستگاه‌های نظارتی درخصوص گزارش‌های تحقیقی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در مورد وظایف سازمان‌های تحقیقی من برخلاف خیلی‌ها گمان نمی‌کنم این سازمان‌ها مشکلی برای پرداختن به این گزارش‌ها و بررسی آنها و انجام اصلاحات داشته باشند. البته برخی هم ممکن است مقاومت کنند و چندان استقبال نکنند. برای نمونه من درباره همین گزارش سیرجان پیگیری کردم و دیدم دستگاه قضائی هم استقبال کرد از رسیدگی به موضوع؛ چراکه دلیلی ندارد مدیران قضائی ببینند چنین رفتارهایی هست و نخواهند برخورد کنند. البته ممکن است برخی دستگاه‌ها در برخی نقاط هم در برابر چنین گزارش‌هایی مقاومت کنند ولی کار روزنامه‌نگاری این است که وظیفه‌شان را آن‌چنان که درست و شایسته است، انجام دهند؛ نتیجه در پی آن خواهد آمد.

یادداشت

حفظ حقوق عامه در تعامل دادستان مرکز وکلا و مردم

دکتر حسن خلیل‌خلیلی، وکیل پایه‌یک دادگستری: حقوق عامه تحت عنوان حقوق ملت طبق اصول ۱۹ تا ۴۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مشتمل بر مجموعه‌ای از حقوق در حوزه مذهب، عقیده، زنان، مسکن، آموزش و پرورش، حق تعیین سرنوشت، مطبوعات، احزاب، اجتماعات، شغل، تأمین اجتماعی، دادخواهی، عدالت قضائی، منع شکنجه و... است و در یک کلام حقوق شهروندی را شامل می‌شود. حق تعیین سرنوشت اقتضا می‌کند که حق دسترسی آزاد به اطلاعات، نظارت بر حاکمیت و دولت و حق طرح دعوا و پیگیری و تظلم‌خواهی نسبت به اجحافات به حقوق عامه نیز در شمار حقوق ملت ایران قرار گیرد.

اگرچه طبق ماده ۲۲ قانون آیین دادرسی کیفری، دادستان مسئول حفظ حقوق عمومی است و مطابق دستورالعمل نظارت و پیگیری حقوق عامه مصوب ۱۳۹۷/۱۱/۳ «به منظور صیانت از حقوق عامه و حفظ بیت‌المال و بر اساس وظیفه ذاتی قوه قضائیه در احیا، حفظ و صیانت از حقوق عامه و در جهت پیگیری و نظارت بر دعاوی ناظر بر جرائم مرتبط با اموال، منافع و مصالح ملی، جبران خسارات وارده به حقوق عمومی به استناد بند ۲ اصل ۱۵۶ قانون اساسی و مواد ۲۲، ۲۹۰ و ۲۹۳ قانون آیین دادرسی کیفری، حسب مورد دادستان کل کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور و دادستان‌های سراسر کشور مکلف‌اند در چارچوب این دستورالعمل اقدام کنند»، ولی در عمل شاهدیم که ارگان‌های متولی حفظ حقوق عامه، به دلایل مختلف، میل و رغبت کافی و وافی برای ورود در پرونده‌های مرتبط با حقوق عامه ندارند و معمولا یکی از دلایل اصلی شیوع فساد که ریشه در عدم برخورد قاطع با فساد دارد، تقصیر ناشی از ترک فعل این ارگان‌ها نسبت به صیانت از حقوق عامه است. برای راستی‌آزمایی نسبت به این ادعا، پیشنهاد می‌شود فهرستی از پرونده‌های مرتبط با حقوق عامه به‌طور تصادفی تهیه شود که از سوی گزارشگران مردمی به دادستان ارائه شده‌اند و سپس میزان حضور فعال دادستان یا نماینده دادستان در این پرونده‌ها بررسی شود. ملاحظه می‌شود که میزان مداخله فعال در این‌گونه پرونده‌ها که ذی‌نفع خاص ندارد، به‌طور معناداری پایین است. حتی بسیاری از این پرونده‌ها در مرحله دادسرا به طرز شگفت‌انگیزی مختومه می‌شود و چون گزارشگر مردمی اجازه اعتراض به دلیل فقدان سمت را ندارد، در همین مرحله پرونده مختومه می‌شود. در مرحله دادگاه هم نه‌تنها دادستان مداخله فعالی نمی‌کند، حتی اگر حکم دادگاه مشتمل بر تبرئه باشد، در اکثر پرونده‌ها دادستان اعتراض نمی‌کند! بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که ارگان‌های متولی حفظ حقوق عامه، انگیزه و فرصت کافی برای پیگیری در جهت صیانت از حقوق عامه را ندارند.

بنابراین راهکار چیست؟ راه‌حل این است که به شهروند گزارشگر اجازه داده شود که به‌طور فعال‌تری عمل کند و نه‌تنها حق حضور در جلسات را داشته باشد، بلکه اختیار شکایت و نیز اعتراض نسبت به آرا را نیز داشته باشد.

مزایای این روش عبارت‌اند از:

۱. فرد گزارشگر انگیزه کافی دارد تا در کنار دادستان، پیگیر حقوق عامه باشد و با توجه به اینکه قبلا تحقیقات کافی در این زمینه انجام داده، اطلاعات بالایی در موضوع خاص دارد که به دادستان در کشف و تعقیب جرم مرتبط با حقوق عامه کمک می‌کند.

۲. دادستان با توجه به حجم زیاد مشغله‌های روزمره دادسرا و کمبود نیرو، از همکاری شهروند گزارشگر که انگیزه بالایی دارد، استفاده می‌کند؛ ضمن اینکه خللی به دخالت دادستان وارد نمی‌شود.

۳. نظارت مردمی در سطح گسترده‌تری نهادینه می‌شود.

۴. جامعه، با مشاهده نتایج حاصل از نظارت مردمی، انگیزه بیشتری برای نظارت و صیانت از حقوق عامه می‌یابد.

۵. اعتماد بیشتری نسبت به نظام قضائی ایجاد می‌شود.

ذی‌نفع‌ندانستن مردم نسبت به اموال عمومی و انحصار این مورد به دادستان و چند ارگان دیگر، در تعارض مستقیم با مبانی جمهوری اسلامی و یکی از دلایل اصلی بروز و شیوع فساد در جامعه است. از سوی دیگر، مرکز وکلا که طبق قانون (ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه) وظیفه حفظ و صیانت از حقوق عامه را بر عهده دارد، لازم است نقش کلیدی و مؤثرتری در این امر داشته باشد و از ریاست قوه قضائیه درخواست کند که طی دستورالعملی، دادسراهای کل کشور را مکلف کند در پرونده‌های مرتبط با حقوق عامه، ابلاغیه‌ای برای مرکز وکلا برای صیانت از حقوق عامه ارسال کند؛ نظیر مقرره‌ای که در جهت حفظ حقوق بیمه‌ها مصوب شد که دادسرا در پرونده‌های تصادفات رانندگی حتی اگر بیمه طرف شکایت نباشد، نسخه‌ای از ابلاغ‌ها و تصمیمات دادسرا و دادگاه را برای بیمه ارسال کند تا بتواند از حقوق خویش دفاع کند. آیا حفظ حقوق بیمه‌ها مهم‌تر از حقوق عامه است؟!

نتیجه اینکه تعامل بین دادستان و مرکز وکلا از یک سو و دخالت‌دادن مردم در جهت صیانت از حقوق عامه در راستای حق تعیین سرنوشت مردم از سوی دیگر راه‌گشاست.

جدول ۴۲۸۸ • طراح: بیژن کورانی

افقی:

۱- بافنده- ظرف سفالی دهان‌گشاد- کوشش و فعالیت ۲- قوی‌هیکل و زورمند- مرام- زبان فارسی رایج در افغانستان ۳- آن سوی سقف- قسمتی از مغز که بسیاری از اعمال حیاتی بدن را تنظیم و کنترل می‌کند ۴- بیماری کهنه- آغشته به رنگ- جهان ۵- پراکندگی- نامی دخترانه- امانتداران- حائل میان دو چیز ۶- نام غلام سلطان محمود- پوستین‌دوز- اهل روستا ۷- کفش راحتی سبک- سگ فضانورد شوروی ۸- محل پرتاب موشک- دختر امام علی(ع)- پارچه نوشته تبلیغاتی ۹- آتیه- باردار بودن ۱۰- اجتناب‌کردن- قهرمان هفت‌خان شاهنامه- قسمتی از فشنگ ۱۱- تخم‌مرغ انگلیسی- نوزاد- گاز نجیب سبک- عمر بی‌پایان! ۱۲- ذخیره- خمیده- فرماندهان ۱۳- از مشهورترین نویسندگان علمی‌تخیلی قرن بیستم و صاحب مجموعه‌رمان‌های بنیاد کهکشانی- شیمی کربن ۱۴- از مذاهب اسلام- از اوراق بهادار- قناعت‌پیشه ۱۵- گل آپارتمانی زیبا- سزاوارتر- وطن

عمودی:

۱- دالان زیرزمینی- طالع- از جذاب‌ترین تفریحات آبی در شهرهای ساحلی ۲- تندرستی- واحد استخدام در ادارات ۳- اصطلاحی در شطرنج- چاشنی‌های غذایی- ماده اولیه چسب ۴- شهرستانی در استان بوشهر- متعهد- نام قدیم کربلا ۵- از جنس آهن- معادل فارسی آنتی‌بیوتیک- لباس ۶- پرهیزکار- نفس سرزنش‌کننده آدمی- پنبه‌زن ۷- زندگی عملی- اسبابی که مقاومت الکتریکی آن به دلخواه قابل تغییر است ۸- خدای مصریان قدیم- میوه تابستانی- پرنده‌ای لذیذگوشت ۹- نجات‌یافته- نام‌نویسی ۱۰- سرزنش‌کننده- سرطان خون- جانشین ۱۱- اصطلاحی در فوتبال- پشیمانی- فراوان ۱۲- پلیس مبارزه با سارقان و تبهکاران- به آهستگی- دهان ۱۳- انسان- زشت و نفرت‌انگیز- رهسپار ۱۴- از فرقه‌های مسیحیت- درمان ۱۵- نوعی لوح فشرده- برنامه غذایی خاص برای بهبود بیماری- ذره باردار

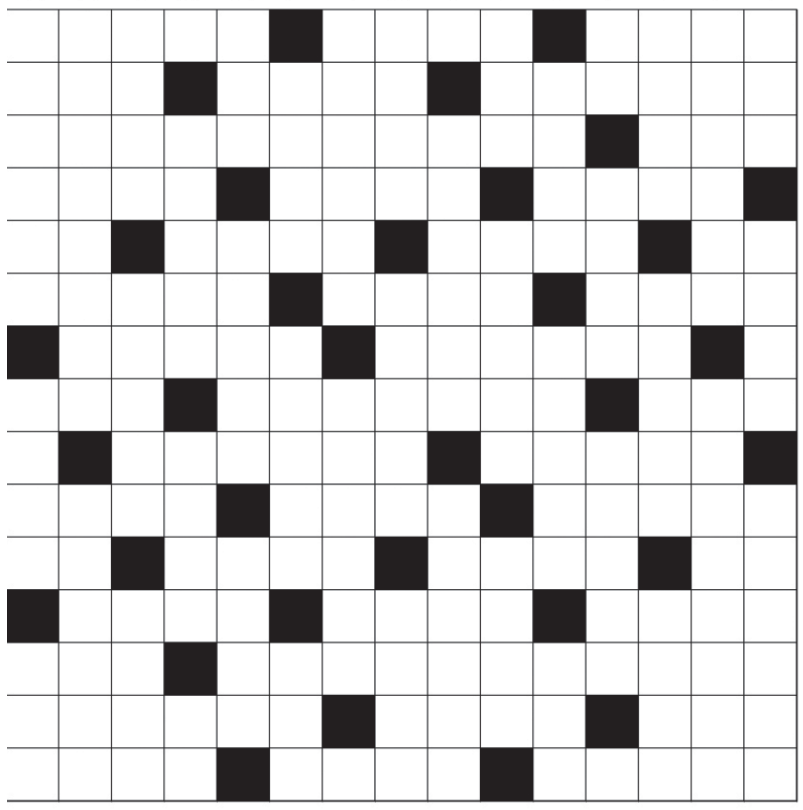

حل سودوکو سخت

۲	۵	۶	۱	۹	۳	۴	۸	۷
۱	۸	۴	۶	۵	۷	۲	۳	۹
۷	۳	۹	۲	۸	۴	۱	۶	۵
۶	۲	۷	۹	۱	۵	۸	۴	۳
۴	۹	۳	۸	۷	۶	۵	۲	۱
۸	۱	۵	۴	۳	۲	۹	۷	۶
۵	۴	۱	۷	۶	۸	۳	۹	۲
۹	۶	۸	۳	۲	۱	۷	۵	۴
۳	۷	۲	۵	۴	۹	۶	۱	۸

حل سودوکو ۳۲۸۳

۸	۶	۷	۴	۵	۲	۹	۳	۱
۹	۲	۱	۳	۸	۷	۶	۴	۵
۴	۳	۵	۶	۹	۱	۲	۸	۷
۲	۴	۹	۱	۷	۵	۳	۶	۸
۳	۱	۶	۸	۲	۴	۵	۷	۹
۵	۷	۸	۹	۶	۳	۴	۱	۲
۱	۸	۳	۲	۴	۹	۷	۵	۶
۶	۵	۲	۷	۳	۸	۱	۹	۴
۷	۹	۴	۵	۱	۶	۸	۲	۳

حل جدول ۴۲۸۷

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ک	ش	■	ض	م	ا	ن	■	پ	ر	و	ف	س	و	ر
۲	ت	و	ر	ا	ن	م	ی	ر	ه	ا	د	ی	■	ن	خ
۳	و	ک	ا	ل	ت	■	ا	و	ن	س	■	ف	ا	ک	س
۴	ش	ا	م	■	ه	ا	م	ش	■	ت	م	ا	م	■	ا
۵	ل	■	ش	ع	ا	ع	■	ن	ک	ه	ت	■	و	ا	ر
۶	و	ا	ک	ن	■	ت	ن	د	ی	■	ر	و	ز	ب	ه
۷	ا	ت	ر	ک	■	ل	ا	ل	ا	■	ن	ا	ش	ی	■
۸	ر	و	■	ب	خ	ا	ر	■	ر	و	م	ل	■	ا	س
۹	ب	ل	و	ر	■	ن	ا	ن	ا	■	ا	ب	ر	ی	■
۱۰	ف	ا	م	ت	ن	■	ج	ن	ک	ل	■	ن	ا	ی	ب
۱۱	ا	ن	ا	■	ا	ر	ی	ا	■	ت	ا	س	ی	■	ز
۱۲	ن	■	ل	ی	س	ه	■	ن	ش	ا	ن	■	ک	ا	م
۱۳	ت	خ	م	ک	■	ب	ر	ا	ی	■	ن	س	و	ر	ی
۱۴	و	ب	■	ل	و	ر	ن	س	ع	ر	ب	ت	ن	ا	ن
۱۵	م	ر	د	ا	و	ی	ج	■	ی	ا	ت	ا	■	م	ی

سودوکو سخت ۳۲۸۴

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۳					۸		۵	۴
		۸						
	۵		۲				۸	
		۹		۸	۳	۱	۴	
	۱	۲	۷	۶		۵		
	۸				۲		۶	
						۹		
۶	۷		۹					۱

سودوکو ساده ۳۲۸۴

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۴	۷	۶		۹			
۵		۲			۸		۹	
۹	۸			۲		۶		۵
۲	۳						۷	۹
		۸				۳		
۶	۱						۴	۲
۴		۱		۸			۲	۳
	۷		۳			۵		۱
			۵		۱	۷	۸	